

سهم روز افزون توسعه گازی در قطر

سلطان الان جی

مدیریت گازی قطر آنقدر توانمند بوده که توانسته کمتر از دو دهه به قدرت برتر گازی جهان تبدیل شود.

قطر - بزرگترین صادر کننده الان جی در جهان - با برگزاری جشن بهره برداری از فازهای ۶ و ۷ تولید الان جی، دستیابی به ظرفیت تولید سالانه ۷۷ میلیون تن از این فرآورده گازی را به جهانیان اعلام کرد. این جشن در شهر صنعتی رأس لافان - یکی از بزرگترین مراکز تولید الان جی قطر - برگزار شد و در طی آن، چشم انداز وضعیت قطر در بازار جهانی این سوخت، مورد بررسی مقامات صنعت انرژی این کشور و کارشناسان بازارهای جهانی قرار گرفت.

پیشتازی قطر

قطر با برخورداری از حدود ۲۵ تریلیون متر مکعب ذخایر اثبات شده گاز طبیعی دنیا در سال ۲۰۰۹ میلادی، سهمی معادل ۱۳/۵ درصد از مجموع ذخایر اثبات شده جهانی این حامل انرژی را به خود اختصاص داده است. بهره مندی از این حجم ذخایر، قطر را به سومین دارنده ذخایر عمده گاز طبیعی در دنیا تبدیل کرده است.

تولید گاز قطر در سال ۲۰۰۹ میلادی رقمی معادل ۸۷ میلیارد متر مکعب بوده است و موجب شده این کشور به نهمین تولید کننده بزرگ گاز در دنیا و سومین تولید کننده بزرگ در خاورمیانه تبدیل شود. از این میزان تولید، حدود ۲۱ میلیارد متر مکعب آن در داخل قطر به مصارف مختلف رسیده و مابقی به صادرات گاز به بازارهای جهانی اختصاص یافته است.

قطر با سرمایه گذاری های انجام شده در زمینه تولید گاز طبیعی از میدان گنبد شمالی (مشترک با پارس جنوبی ایران) توانسته است جایگاه خود را در بازار جهانی گاز طی سال های اخیر تثبیت نماید. این کشور با مشارکت شرکت های بزرگ نفتی آمریکایی

و اروپایی، فازهای متعددی را در زمینه توسعه میدان گازی گنبد شمالی تعریف کرده و به بهره برداری رسانده است. محصولات گازی این فازها به صادرات به امارات و اردن از طریق خط لوله، تولید محصولات پتروشیمی و فرآورده های گازی به خصوص الان جی

اکسان موبیل آمریکا است. از سوی دیگر، در شرکت قطر گاز کنسرسیومی مرکب از شرکت های نفت قطر، توتال فرانسه، میتسویی ژاپن، اکسان موبیل آمریکا، مارونینی ژاپن، کانوکو فیلیپس آمریکا و شرکت چند ملیتی شل در حال فعالیت است. این کنسرسیوم، مسؤولیت تمامی اجزای تولید و عرضه الان جی از بخش بالا دستی تا بازاریابی، انتقال و فروش را بر عهده دارد. همچنین مسؤولیت انتقال الان جی تولیدی به عهده شرکت انتقال گاز قطر موسوم به "نخیلات" است.

بر اساس اطلاعات منتشر شده در سال ۲۰۱۰ حدود ۱۸/۷ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی صادراتی قطر از طریق خطوط لوله به کشورهای امارات و عمان منتقل شده است. اما قطر نقش اصلی خود را در بازار جهانی گاز در حوزه صادرات الان جی دنبال می کند. این نقش از طریق صادرات حدود ۵۰ میلیارد متر مکعب الان جی به حدود ۱۵ کشور دنیا محقق شده است. نتیجه این مبادلات، سهم ۷/۷ درصدی این کشور از کل سهم تجارت جهانی گاز بوده است. این سهم در خصوص بازار صادرات خط لوله ای گاز طبیعی معادل ۲/۹ درصد و در بازار صادرات از طریق الان جی معادل ۲۰/۳ درصد می باشد.

گفتنی است ژاپن (۲۰/۸ درصد)، کره جنوبی (۱۸/۸ درصد)، هند (۱۶/۷ درصد)، بلژیک (۱۲/۲ درصد)، انگلستان (۱۱/۶ درصد)، اسپانیا (۱۰/۱ درصد)، تایوان و ایتالیا (هر کدام با ۳/۱ درصد)، چین (۱/۱ درصد)، ایالات متحده (۰/۷ درصد)، ترکیه (۰/۶ درصد)، فرانسه و شیلی (۰/۳ درصد) و کانادا و مکزیک (هر یک ۰/۲ درصد)، عمده ترین وارد کنندگان الان جی از قطر در سال ۲۰۰۹ بوده اند. برآوردها نشان می دهند تعداد کشورهای وارد کننده این فرآورده از قطر در سال ۲۰۱۰ به بیش از ۲۰ کشور بالغ شده اند.

همچنین قطر برای نخستین بار در سال ۲۰۱۰ محموله هایی از الان جی تولیدی خود را به امارات عربی متحده صادر کرده است. این مبادله در پی بهره برداری از نخستین پایانه واردات الان جی امارات در اواسط دسامبر بین شرکت های قطر گاز و یک شرکت دولتی تأمین کننده گاز طبیعی و بهره بردار خطوط لوله انتقال گاز در امارات صورت گرفته است.

توجه به تحولات مزبور به این دلیل جالب توجه است که تا سال ۱۹۹۶ میلادی، روند تولید و مصرف گاز طبیعی در قطر، با هم منطبق بوده و عملاً این کشور مازاد تولیدی برای صادرات در اختیار نداشته است. اما صنعت گاز قطر توانسته است طی مدت ۱۴ سال، سهم ۱۵ درصدی را از بازار جهانی گاز طبیعی در اختیار بگیرد. ■

و جی تی ال و صادرات آن به بازارهای عمده وارد کننده این محصولات اختصاص می یابد. موقعیت جغرافیایی قطر - بر خلاف کشورمان

- امکان دسترسی زمینی به بازارهای عمده وارد کننده گاز طبیعی را محدود ساخته است. بر این اساس، دولت قطر طی سال های اخیر، رؤیای تبدیل شدن به بزرگترین دارنده ظرفیت های مایع سازی گاز طبیعی و جایگاه متناسب با آن را در بازار جهانی الان جی از طریق توسعه سریع میدان گازی گنبد شمالی و عقد قراردادهای متعدد با شرکت های غربی و آسیایی برای احداث واحدهای مایع سازی گاز طبیعی دنبال کرده است که نتیجه آن، همین رکورد ۷۷ میلیون تنی ظرفیت تولید الان جی می باشد.

همه شرکای قطر

صنعت الان جی در قطر عمدتاً توسط دو شرکت "قطر گاز" و "رأس لافان" (رأس گاز) مدیریت می شود. گفتنی است ۷۰ درصد از مالکیت رأس گاز در اختیار شرکت نفت قطر و ۳۰ درصد آن در اختیار شرکت

